

**WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA
OCENIANIA DLA PSM w OPOLU**

WYDZIAŁ INSTRUMENTALNY

SPECJALNOŚĆ – TUBA

**PIERWSZY ETAP EDUKACYJNY
Cykl 4 letni**

Autor: mgr Janusz Wyrwał

**Wymagania napisane w oparciu o Rozporządzenie Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw
programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego
w publicznych szkołach artystycznych**

Dz.U.2016.2248

Opole 2017

WYMAGANIA EDUKACYJNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

- 1) szanowanie dziedzictwa kulturowego swojego i innych narodów;
- 2) przestrzeganie zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- 3) zdobywanie wiedzy niezbędnej do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
- 4) poznanie i stosowanie zasad dotyczących występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- 5) wykazywanie wrażliwości artystycznej w kreatywnym realizowaniu zadań;
- 6) rozwijanie pasji muzycznych przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- 7) publiczne prezentowanie swoich dokonań;
- 8) prawidłowe operowanie aparatem gry podczas gry na instrumencie;
- 9) czytanie nut ze zrozumieniem, umiejętność wykonywania *a vista* prostych utworów muzycznych;
- 10) umiejętność wykorzystywania wiedzy ogólnomuzycznej oraz umiejętności do świadomego wykonywania utworów;
- 11) świadome wykorzystywanie słuchu muzycznego w działaniach praktycznych;
- 12) umiejętność realizacji wskazówek wykonawczych ze zrozumieniem;
- 13) umiejętność oceny jakości wykonywanych zadań;
- 14) umiejętność pracy w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz świadomość współodpowiedzialności za efekt tej pracy;
- 15) integracja i współpraca z członkami zespołu;
- 16) umiejętność budowania relacji opartych na zaufaniu;
- 17) wykazywanie się w działaniu aktywną postawą;
- 18) umiejętność organizacji swojej indywidualnej pracy;
- 19) systematyczne rozwijanie swoich umiejętności;
- 20) umiejętność wykorzystywania technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- 21) umiejętność przewidywania skutków podejmowanych działań;
- 22) przygotowanie do kontynuowania nauki;
- 23) umiejętność skutecznego radzenia sobie ze stresem, w szczególności z treścią.

TREŚCI NAUCZANIA:

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań. Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;

- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
- 3) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie, jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 4) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz występów publicznych

Uczeń reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką. Zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

6. Udział w przesłuchaniach CEA, do których typuje szkoła.

7. Obowiązkowy udział w koncertach szkolnych, audycjach sekcyjnych i klasowych i przesłuchaniach co najmniej raz w każdym semestrze.

Uczniom wyjątkowo zdolnym pedagog ma prawo rozszerzyć wymagania edukacyjne o elementy wykraczające poza wymagania przewidziane dla realizowanej przez ucznia klasy.

2. Zadania techniczno – wykonawcze.

Klasa I – semestr I:

- znajomość podstawowych wiadomości z historii instrumentu
- umiejętności nazwania poszczególnych części tuby
- składanie i rozkładanie instrumentu
- podstawy konserwacji i umiejętność czyszczenia instrumentu
- zasady higieny w ćwiczeniu (czystość jamy ustnej, rąk, właściwe miejsce do ćwiczenia, oświetlenie, pulpit, akustyka pomieszczenia)
- rozluźnianie ciała i adaptacja do instrumentu
- zasady wydobywania dźwięku
- wartości nut i prawidłowa pulsacja
- poznanie skali C – c1
- śpiewanie i rozpoznawanie interwałów
- czytanie nut i gra z nut
- gamy durowe F, G i pasaże w obrębie jednej oktawy

Klasa I – semestr II:

- utrwalanie podstawowych wiadomości z historii instrumentu
- utrwalanie wiadomości z zakresu konserwacji i umiejętność czyszczenia instrumentu
- zasady higieny w ćwiczeniu (czystość jamy ustnej, rąk, właściwe miejsce do ćwiczenia, oświetlenie, pulpit, akustyka pomieszczenia)
- rozluźnianie ciała i adaptacja do instrumentu – utrwalanie prawidłowych nawyków
- zasady wydobywania dźwięku – utrwalanie, ćwiczenia wzmacniające mięśnie zadęciowe
- wartości nut i prawidłowa pulsacja

- poznanie skali C – c1 – utrwalanie i rozszerzanie skali ucznia
- śpiewanie i rozpoznawanie interwałów
- czytanie nut i gra z nut
- gamy durowe D, Es i pasaże przez dwie oktawy
- proste popularne melodie solo lub z akompaniamentem
- do 12 ćwiczeń z podręcznika
- do czterech utworów (pamięciowo)
- cztery duety z podręcznika

Klasa II semestr I:

- Dalsza praca nad postawą i oddechem. Długie dźwięki
- Stopniowanie dynamiki; zwiększenie wymagań w zakresie intonacji, brzmienia dźwięku oraz rytmu
- Poznanie skali B – f1
- Rozpoczęcie pracy nad biegłością
- Rozwijanie umiejętności gry pamięciowej
- Próby gry z akompaniamentem
- do 14 etiud (łącznie z ćwiczeniami ze „Szkoly”)
- do Czterech drobnych utworów, w tym dwa na pamięć
- Jeden występ publiczny w semestrze (konkurs techniczny, popis klasowy, itp.)

Klasa II semestr II:

- Utrwalanie zagadnień związanych z postawą i oddechem. Długie dźwięki, ćwiczenia intonacyjne
- Stopniowanie dynamiki; zwiększenie wymagań w zakresie intonacji, brzmienia dźwięku oraz rytmu
- Utrwalanie poznanych gam i pasaży, poszerzanie skali instrumentu
- Kontynuowanie pracy nad biegłością
- Rozwijanie umiejętności gry pamięciowej
- Próby gry z akompaniamentem i duetów
- do 14 etiud (łącznie z ćwiczeniami ze „Szkoly”)
- do czterech drobnych utworów, w tym dwa na pamięć
- Jeden występ publiczny w semestrze (konkurs techniczny, popis klasowy, itp.)

Klasa III semestr I:

- Praca nad postawą i oddechem
- Kształtowanie dźwięku
- Doskonalenie techniki
- Stopniowanie dynamiki
- Rozwijanie umiejętności gry z akompaniamentem
- Nauka czytania w kluczu tenorowym
- Rozwijanie umiejętności gry pamięciowej
- Gamy z trójdźwiękami w całej poznanej skali
- do 16 ćwiczeń (w tym etiudy)
- do czterech drobnych utworów, w tym dwa na pamięć
- Jeden występ publiczny w semestrze

Klasa III semestr II:

- Praca nad postawą i oddechem – kontynuacja, utrwalanie
- Kształtowanie dźwięku – długie dźwięki, praca nad barwą

- Doskonalenie techniki – rozwijanie biegłości technicznej
- Stopniowanie dynamiki
- Rozwijanie umiejętności gry z akompaniamentem
- Praca nad intonacją – duety, ćwiczenia intonacyjne, praca nad kantyleną
- Nauka czytania w kluczu tenorowym
- Praca nad artykulacją
- Rozwijanie umiejętności gry pamięciowej
- Gamy z trójdźwiękami w całej poznanej skali
- do 16 ćwiczeń (w tym etiudy)
- do czterech drobnych utworów, w tym dwa na pamięć
- Jeden występ publiczny w semestrze

Klasa IV semestr I:

- Doskonalenie jakości dźwięku – praca nad doskonaleniem barwy
- Wyrabianie techniki
- Praca nad różnicowaniem dynamiki i artykulacji
- Gamy durowe i molowe z pasażami do czterech znaków
- Zagadnienia interpretacyjne utworów
- Rozwijanie umiejętności gry zespołowej – zespoły klasowe
- do 16 etiud lub ćwiczeń
- do trzech utworów
- Jeden występ publiczny w semestrze

Klasa IV semestr II:

- Doskonalenie jakości dźwięku – praca nad doskonaleniem barwy
- Wyrabianie techniki
- Praca nad różnicowaniem dynamiki i artykulacji
- Gamy durowe i molowe z pasażami do czterech znaków
- Zagadnienia interpretacyjne utworów
- Rozwijanie umiejętności gry zespołowej – zespoły klasowe
- Przygotowanie do egzaminu końcowego
- do 16 etiud lub ćwiczeń
- do trzech utworów, w tym jeden cykliczny
- Jeden występ publiczny w semestrze

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ:

Podstawowymi formami sprawdzania osiągnięć ucznia są:

- a. bieżące ocenianie przygotowanie ucznia do lekcji
- b. ocena respektowania przez ucznia uwag i zaleceń nauczyciela
- c. ocena systematyczności pracy ucznia
- d. ocena realizacji zadań domowych
- e. ocena postępów ucznia zgodnie z jego możliwościami
- f. udział w audycjach klasowych
- g. udział w audycjach i koncertach sekcyjnych oraz szkolnych

- h. udział w szkolnych etapach przesłuchań oraz etapów regionalnych, makroregionalnych i konkursów
- i. współpraca z akompaniatorem, zespołem kameralnym lub orkiestrą
- j. inne występy publiczne na rzecz szkoły i środowiska
- k. egzaminy promocyjne

PROGRAMY PRZESŁUCHAŃ SEMESTRALNYCH, EGZAMINÓW PROMOCYJNYCH I KOŃCOWYCH:

Klasa I:

Program przesłuchania końcowo – rocznego:

Gama z trójdźwiękiem

Dwa ćwiczenia

Utwór solo lub z fortepianem

Klasa II:

Program przesłuchania śródrocznego:

Dwie gamy (dur, moll) różną artykulacją, trójdźwięki w przewrotach, zaawansowani – tercje

Dwie etiudy o różnych problemach

Utwór z fortepianem

Program egzaminu promocyjnego:

Dwie gamy (dur, moll) różną artykulacją, trójdźwięki w przewrotach, zaawansowani – tercje

Dwie etiudy o różnych problemach

Utwór z fortepianem

Klasa III:

Program przesłuchania śródrocznego:

Dwie gamy (dur-moll) z ćwiczeniami według schematu

Dwie etiudy o różnych problemach

Utwór z akompaniamentem fortepianu

Program egzaminu promocyjnego:

Dwie gamy (dur-moll) z ćwiczeniami według schematu

Dwie etiudy o różnych problemach

Utwór z akompaniamentem fortepianu

Klasa IV:

Program przesłuchania śródrocznego:

Dwie gamy (dur-moll) z ćwiczeniami według schematu

Dwie etiudy o różnych problemach

Utwór z akompaniamentem fortepianu

Program egzaminu promocyjnego - końcowego:

Poprawne wykonanie dwóch etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej, jednego utworu solowego z akompaniamentem z pamięci.

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

- 1) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- 2) przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- 3) posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
- 4) zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- 5) wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
- 6) rozwija pasję muzyczną przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- 7) publicznie prezentuje swoje dokonania;
- 8) podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
- 9) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać *a vista* proste utwory muzyczne;
- 10) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 11) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- 12) realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
- 13) ocenia jakość wykonywanych zadań;
- 14) pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy;
- 15) integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
- 16) buduje relacje oparte na zaufaniu;
- 17) wykazuje się w działaniu aktywną postawą;
- 18) organizuje swoją indywidualną pracę;
- 19) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- 20) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 21) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 22) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- 23) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z treścią.

KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY TUBY PSM I STOPNIA

Na ocenę na koniec roku szkolnego wpływ mają następujące czynniki:

Stopień spełnienia wymagań edukacyjnych.

Ocena z egzaminu promocyjnego.

Oceny z udziału ucznia w konkursach, przesłuchaniach i audycjach.

Całoroczna praca, pilność i systematyczność.

Zaangażowanie w życie szkoły.

Ocenę Celujący może otrzymać uczeń, który:

Wyraźnie wyprzedza zadania programowe.

Realizuje program znacznie powyżej wymagań edukacyjnych danej klasy.

Brał udział w konkursie ogólnopolskim lub międzynarodowym. Lub brał udział i uplasował się w czołówce przesłuchań regionalnych.

Jego gra na egzaminie promocyjnym jest bezbłędna technicznie i wyjątkowo interesująca od strony muzycznej.

Aktywnie i systematycznie współpracował z pedagogiem i akompaniatorem.

Angażuje się aktywnie w życie szkoły (np. wyróżniająca praca w orkiestrze szkolnej lub innym zespole.)

Ocenę Bardzo Dobry otrzymuje uczeń, który:

Wyprzedza program i realizuje go powyżej wymagań edukacyjnych.

Miał bardzo dobry występ na co najmniej jednej audycji publicznej, lub brał udział w przesłuchaniach makroregionalnych.

Gra na egzaminie promocyjnym jest bezbłędna technicznie i interesująca od strony muzycznej.

Aktywnie i systematycznie współpracował z pedagogiem i akompaniatorem.

Nie miał nieusprawiedliwionych nieobecności na zajęciach.

Ocenę Dobry wystawiamy uczniowi, który:

W pełni realizuje wymagania edukacyjne.

Miał udany występ na co najmniej jednej audycji publicznej, lub brał udział w przesłuchaniach regionalnych, międzyszkolnych lub podobnych.

Na egzaminie gra poprawnie technicznie (z drobnymi niedociągnięciami) i ciekawie pod względem muzycznym.

Współpracował poprawnie z nauczycielem i akompaniatorem, realizując systematycznie ich zalecenia.

Nie miał nieusprawiedliwionych nieobecności na zajęciach.

Ocenę dostateczny powinien otrzymać uczeń, który:

Zrealizował wymagania edukacyjne.

Wystąpił (z mizernym rezultatem) na audycji publicznej, lub wziął udział w konkursie szkolnym (np. w technicznym), z wynikiem dostatecznym.

Na egzaminie gra z brakami technicznymi i muzycznymi, ale z zadatkami na postęp w dalszej nauce.

We współpracy z pedagogami był brak systematyczności i pilności.

Nieregularnie uczęszczał na zajęcia. Sporadycznie zdarzały się nieobecności nieusprawiedliwione.

Ocenę Dopuszczający można wystawić uczniowi, który:

Nie spełnia wymagań edukacyjnych.

Nie brał udziału w publicznych występach. W konkursach technicznych (obowiązkowych), osiągnął rezultaty poniżej dostatecznych.

Na egzaminie gra z dużymi brakami technicznymi, intonacyjnymi i muzycznymi, ale w sposób nie wykluczający na postęp w dalszej nauce.

Miał dużo opuszczonych zajęć, jednak większość usprawiedliwionych (choroby, sytuacje losowe, itd.)

W pracy całorocznej brak systematyczności i pilności.

Uczeń rokuje na przyszłość lecz po powtórzeniu klasy.

Ocenę Niedostateczny można wystawić uczniowi, który:

Nie spełnia wymagań edukacyjnych.

Nie brał udziału w publicznych występach i obowiązkowych konkursach sekcyjnych.
Był nieprzygotowany do przesłuchania semestralnego lub egzaminu promocyjnego.
W pracy całorocznej brak systematyczności i pilności.
Uczeń nie rokuje żadnych nadziei na rozwój muzyczny i na nadrobienie zaległości.

Opracował:
mgr Janusz Wyrwał